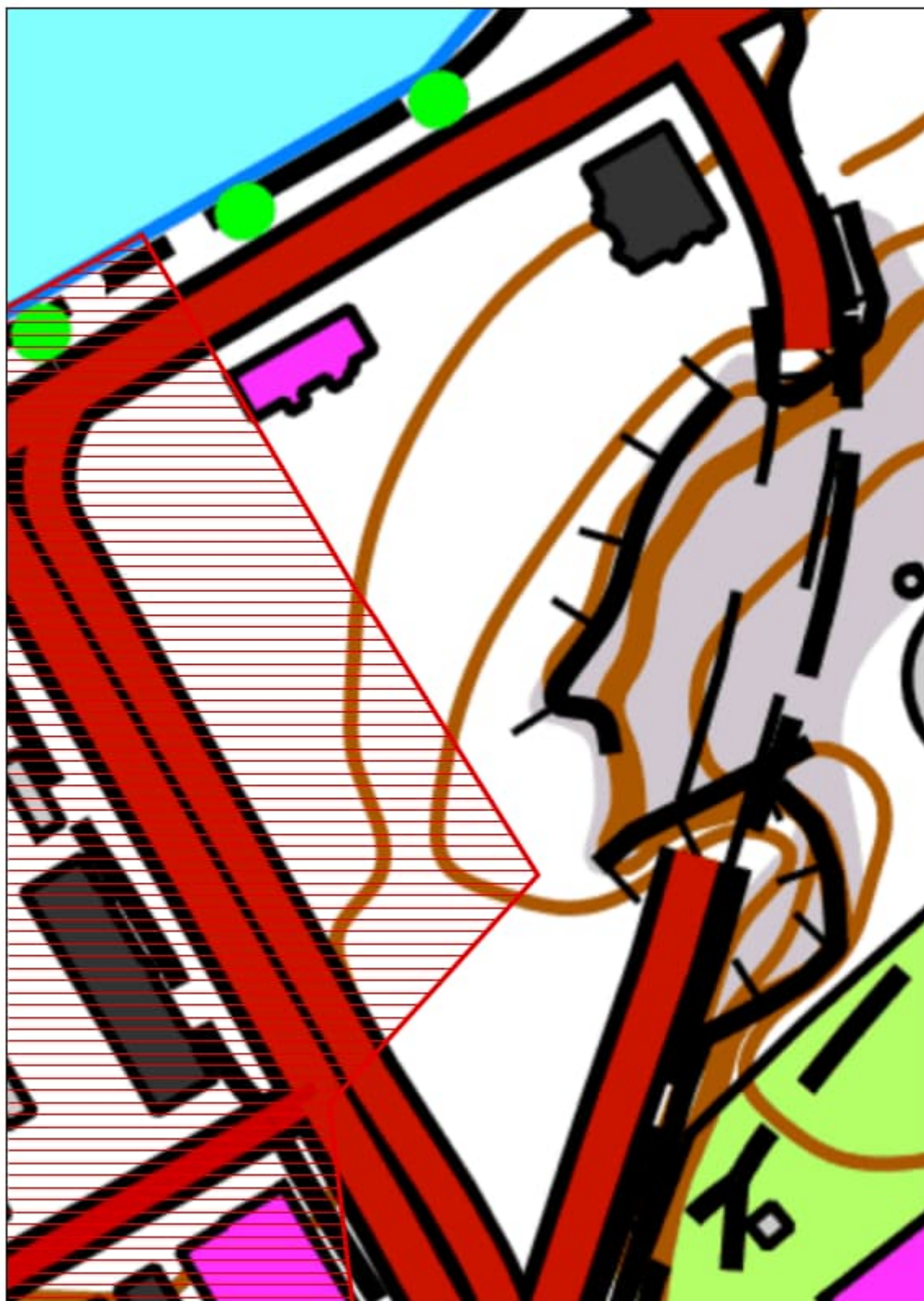

2022-07-07

Vapaa-aika, museopalvelut

10.8.2022

Dnro 7398-2016
(613)Turun kaupunki
Kaupunkiympäristö, kaavoitus
Christiane Eskolin

christiane.eskolin@turku.fi

Lausunto arkeologisen selvityksen riittävydestä asemakaavamuutos Herkules (Martinsillan kolmio, III-4-12, Itäinen Rantakatu 42/ Martinkatu 2-4)

Viite: raportti tiedoksi 7.7.2022.

Valmistelijat: Tutkija Tanja Ratilainen, Kulttuuriperintöyksikkö:

Osoitteessa Itäinen Rantakatu 42 / Martinkatu 2–4 sijaitsevalla tontilla 12 on vireillä asemakaavamuutos (3/2018). Kaavaan liittyvänä selvityksenä Turun museokeskus, Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo edellytti tontilla tehtäväksi koekaivauksia. Niiden tarkoituksena oli selvittää, onko tontilla säilynyt muinaisjäännöstä Turun linnan tiilisali (mjrek 1000031174). Tutkittava alue määritettiin lausunnossa.

Tiilisali perustettiin Aurajoen itärannalle vuonna 1557. Tiilisalin sijaintina on pidetty vanhan Auran sokeritehtaan paikkaa (Itäinen Rantakatu 48–50), mutta sen toiminta-alue on karttatietojen perusteella voinut ulottua myös Itäinen Rantakatu 42:een saakka. Kaupungin tiiliruukki toimi alueella 1733–1768.

Vuonna 2017 tontilla 12 tehtiin PIMA-selvitys, jonka yhteydessä tehtiin myös arkeologista konekaivuun valvontaa. Selviä merkkejä tiilenvalmistuksesta ei tuolloin löytynyt, mutta yhdessä kuopassa (RF22) esiintyi sellaista tiilijätettä, joka saattoi liittyä tiiliruukin toimintaan.

Muuritutkimuksen suorittamissa koekaivauksissa keväällä 2022 alueelle tehtiin kolme koeojaa, joista yhdestä todettiin tiilimurskakerros, 1500-luvun tiiliä ja kalkkikiven kappaleita, jotka liittyvät tiilisalin toimintaan ja kalkinpoltoon. Ilmiö jatkui kaivannon itä- ja pohjoisprofiiliin. Kahdessa muusta koekaivannosta löydetty rakenteet ajoittuivat historiallisen kartta-aineiston perusteella paloa 1827 nuoremmiksi, mutta täysin varmaa tämä ei ole kaivannon 3 kellarirakenteiden osalta. Rakenteet jatkuivat kaivannon luoteisprofiiliin. Koekaivausten yhteydessä tutkittiin myös kaivo, joka oli luokiteltu muuksi kulttuuriperintökohteeksi. (Uotila & Vidgren 2022, puhelu Uotilalle 7.7.2022).

Koekaivausten toteuttamista hankaloittivat tontilla sijaitsevat puut ja löydettyjen rakenteiden syvyys.

Vapaa-aika, museopalvelut

10.8.2022

Dnro 7398-2016
(613)**Turun museokeskus, Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo toteaa lausuntonaan seuraavan:**

Arkeologinen selvitys on riittävä huomioiden alueen tekniset käytännön haasteet, kuten puut ja kaivantojen syvyys.

Selvityksen perusteella tontilla on säilynyt jonkin verran tiilisaliin ja kalkinpolttoon liittyvää muinaisjäännöstä. Todennäköisesti tontti sijaitsee tiilisalin toiminta-alueen reunalla. Lisäksi tontilla on säilynyt ainakin rakennuksen kellari, joka vaikuttaa paloa 1827 nuoremmalta rakenteelta, mutta saattaa olla myös vanhempi.

Muinaisjäännös on rajattu 2017 ja 2022 tehtyjen arkeologisten havaintojen ja historiallisen kartta-aineiston perusteella. Rajausta lausunnon liitteenä 1. Rajausta on ladattavissa: <http://paikkatieto.nba.fi/aineistot/suunnittelija.html>

Tutkimuksia on käytännön syistä luontevin jatkaa sitten kun puut voidaan kaataa, ja alue ei enää ole pysäköintikäytössä ts. laajojen kaivantojen tekeminen tontilla on mahdollista.

Mikäli muinaisjäännöstä ei kaavassa suojella, tulee kaavoittajan käynnistää Muinaismuistolain 13§ mukaiset neuvottelut Museoviraston ja rakennuttajan/maanomistajan kanssa siitä, millä ehdoin muinaisjäännös voidaan kaavan toteuttamisen yhteydessä poistaa. Poistamisen ehtona ovat tavallisesti riittävät arkeologiset tutkimukset.

Liite 1

Muinaisjäännösalueen rajausta

Turun museokeskus

Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo

vastuualuepäällikkö, museopalvelujohtajan varahenkilö

Petteri Järvi

Kulttuuriperintöyksikkö
tutkija

Piritta Häkälä

Tiedoksi: Museovirasto, kirjaamo@museovirasto.fi
Sanukka Lehtiö, Sweco Oy, sanukka.lehtio@sweco.fi
Otto Virenius, Senaatti-kiinteistöt, otto.virenius@senaatti.fi
Varsinais-Suomen ELY-keskus, Ympäristö ja luonnonvarat /
Alueidenkäytön yksikkö, kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi
Sari Mäntylä-Asplund, sari.mantyla-asplund@museovirasto.fi
kuotila@muuritutkimus.fi